

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI D'EDUCACIÓ, CULTURA I ESPORT

5717 *Reial decret 224/2016, de 27 de maig, pel qual es desplega el règim jurídic de les obres òrfenes.*

L'Estratègia Europa 2020, de 3 de març de 2010, va establir, en línia amb l'objectiu de crear un mercat únic de la propietat intel·lectual i com una de les seves iniciatives més rellevants, el desenvolupament d'una Agenda Digital per a Europa. Aquest document tenia com una de les seves mesures claus l'establiment d'un marc jurídic que facilités la digitalització i divulgació de les obres i altres prestacions protegides per drets d'autor o drets afins, i els titulars de drets de les quals no hagin estat identificats o, si ho han estat, no estiguin localitzats. A aquestes obres se les anomena obres òrfenes.

Conscients de la importància d'aquesta qüestió, les institucions i els estats membres de la Unió Europea han dut a terme aquests anys una important tasca amb la finalitat d'impulsar la digitalització de les obres òrfenes i, amb això, la seva conservació.

Com a conseqüència dels treballs acomplerts per la mateixa Comissió Europea, el Consell de la Unió Europea i altres actors, entre ells el Grup d'experts d'alt nivell sobre biblioteques digitals, es va aprovar la Directiva 2012/28/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2012, sobre certs usos autoritzats de les obres òrfenes, que aborda el problema específic de la determinació jurídica de la condició d'obra òrfena i les seves conseqüències en termes de possibles usos autoritzats d'aquestes.

La transposició de la Directiva s'ha instrumentat a Espanya a través de la Llei 21/2014, de 4 de novembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil. A través d'aquesta modificació es va afegir, dins de la regulació dels límits als drets de propietat intel·lectual, l'article 37 bis al text refós de la Llei de propietat intel·lectual. Aquest article estableix un marc legislatiu que garanteixi la seguretat jurídica en la utilització d'obres òrfenes per part de les institucions culturals i els organismes públics de radiodifusió.

Els aspectes principals de la Directiva 2012/28/UE, és a dir, la mateixa definició d'obra òrfena, el seu objecte i àmbit d'aplicació, el reconeixement mutu de la condició d'obra òrfena, així com la possibilitat de la fi d'aquesta condició, ja han estat establerts en el text refós de la Llei de propietat intel·lectual. No obstant això, certs aspectes com la cerca diligent o els usos autoritzats de les obres òrfenes necessiten un desplegament reglamentari.

Aquest Reial decret té per objecte el desplegament de la regulació per determinar l'orfanat d'una obra, l'establiment del procediment de cerca diligent previ a aquesta consideració, i la fixació de les condicions per posar fi a la condició d'obra òrfena i, si s'escau, abonar la compensació equitativa oportuna al titular legítim dels drets sobre l'obra.

Aquest desplegament ha de ser compatible amb totes les mesures que afavoreixin els processos de digitalització a gran escala de col·leccions de biblioteques, centres d'ensenyament, arxius, museus, organismes de conservació del patrimoni cinematogràfic o sonor i organismes públics de radiodifusió, sempre amb el respecte dels drets de propietat intel·lectual i, en la mesura que es pugui, amb la promoció de la col·laboració publicoprivada.

En l'elaboració d'aquesta norma ha tingut lloc un tràmit d'informació pública durant el qual les organitzacions i associacions representants dels interessos de les entitats beneficiàries i les entitats de gestió de drets de propietat intel·lectual han pogut fer les aportacions, els comentaris i les propostes que han cregut oportunes. Igualment, s'han consultat les comunitats autònomes.

En virtut d'això, a proposta del Ministre d'Educació, Cultura i Esport, amb l'aprovació prèvia del ministre d'Hisenda i Administracions Públiques, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 27 de maig de 2016,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

1. Aquest Reial decret té per objecte el desplegament de l'article 37 bis del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril. Amb aquesta finalitat, es procedeix a la regulació dels procediments de declaració d'obra òrfena que en permeti la digitalització i posada a disposició en línia, de cerca diligent per a la determinació de la condició d'obra òrfena, de determinació de la fi d'aquesta condició i de la compensació equitativa corresponent per als titulars de drets de propietat intel·lectual. Es regulen també els usos autoritzats d'aquestes obres que suposin límits al dret de reproducció i la posada a disposició del públic, en la forma que estableix l'article 20.2.i) del text refós de la Llei de propietat intel·lectual.

2. L'obra òrfena no es pot utilitzar en supòsits diferents dels que estableix l'article 37 bis del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, llevat que aquests usos estiguin emparats per algun dels límits que estableix el capítol II del títol III del llibre I de la Llei esmentada.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'aquest Reial decret, i d'acord amb el que estableix l'article 37 bis del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, s'entén per:

1. Obra òrfena: l'obra els titulars de drets de propietat intel·lectual de la qual no estan identificats o, si ho estan, no estan localitzats malgrat que se n'hagi efectuat una cerca prèvia diligent. L'àmbit d'aplicació d'aquest Reial decret se circumscriu a:

a) Obres cinematogràfiques o audiovisuals, fonogrames i obres publicades en forma de llibres, periòdics, revistes o altre material imprès que figurin en les col·leccions de centres educatius, museus, biblioteques i hemeroteques accessibles al públic, així com d'arxius, fonoteques i filmoteques.

b) Obres cinematogràfiques o audiovisuals i fonogrames produïts per organismes públics de radiodifusió fins al 31 de desembre de 2002 inclusivament, i que figurin en els seus arxius.

Així mateix, es consideren obres òrfenes als efectes d'aquest Reial decret les obres i prestacions protegides que estiguin inserides o incorporades a les obres que esmenta aquest apartat o en formin part integral, llevat que els titulars dels seus drets estiguin identificats o localitzats, cas en el qual és necessària la seva autorització per reproduir-les i posar-les a disposició del públic.

L'obra en qüestió adquireix la condició d'obra òrfena en el moment en què l'entitat beneficiària corresponent conclouï la cerca diligent en els termes que estableix aquest Reial decret sense que el titular o els titulars d'aquesta hagin estat identificats o, si ho han estat, hagi estat impossible la seva localització.

2. Entitats beneficiàries: els centres educatius, els museus, les biblioteques, les hemeroteques, els arxius, les fonoteques i les filmoteques accessibles al públic, ja siguin de naturalesa pública o privada, així com els organismes públics de radiodifusió. Als efectes d'aquest Reial decret, els seus actes s'han de portar a terme sense ànim de lucre i amb la finalitat d'assolir objectius relacionats amb la seva missió d'interès públic.

3. Autoritat nacional competent: la Subdirecció General de Propietat Intel·lectual del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Article 3. *Usos autoritzats de les obres òrfenes.*

1. Les obres òrfenes es poden utilitzar sempre que s'hagin publicat per primera vegada o, a falta de publicació, s'hagin radiodifós per primera vegada en un Estat membre de la Unió Europea.

2. Les entitats beneficiàries poden reproduir obres òrfenes, als efectes de digitalització, posada a disposició del públic, indexació, catalogació, conservació o restauració, així com les poden posar a disposició del públic en la forma que estableix l'article 20.2.i) del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, sempre que aquests actes es portin a terme sense ànim de lucre, per als fins i amb les condicions que estableix l'apartat 4 de l'article 37 bis del text refós esmentat.

3. Sense perjudici del que disposa l'apartat anterior, es poden obtenir ingressos en el transcurs dels usos esmentats, als efectes exclusius de cobrir els costos derivats de les activitats conduents a la digitalització i posada a disposició del públic de les obres òrfenes per part de les entitats beneficiàries, sempre que aquests costos no els cobreixi en la seva totalitat una altra institució, en virtut del contracte a què es refereix l'apartat 4 següent.

Així mateix, la reproducció o l'obtenció de còpies d'obres òrfenes es pot subjectar al pagament de la contraprestació que en cada cas es determini.

4. El desenvolupament d'aquests usos autoritzats és compatible amb la llibertat contractual de les entitats beneficiàries en l'exercici de la seva funció d'interès públic, en particular si es tracta d'acords d'associació publicoprivada, sense que en cap cas es derivi d'aquests acords la concessió, al soci comercial, del dret a utilitzar o controlar l'ús de l'obra òrfena.

CAPÍTOL II

La cerca diligent dels titulars de drets

Article 4. *El procediment de cerca diligent.*

1. El procediment de cerca diligent té per objecte la identificació i localització del titular o titulars dels drets d'autor sobre l'obra òrfena. Aquest procediment, de compliment obligat previ a l'ús de l'obra, l'han de portar a terme de bona fe les entitats beneficiàries de conformitat amb el que disposa aquest article.

2. El procediment de cerca diligent s'ha d'efectuar en el territori de l'Estat membre de la Unió Europea de primera publicació o, a falta de publicació, de primera radiodifusió, excepte en el cas d'obres cinematogràfiques o audiovisuals el productor de les quals tingui la seva seu o residència habitual en un Estat membre, cas en el qual la cerca diligent s'ha de portar a terme en l'Estat membre de la seva seu o residència habitual. En cas que les obres cinematogràfiques o audiovisuals esmentades les hagin coproduït productors establerts en diferents estats membres, la cerca diligent s'ha d'efectuar en cadascun d'aquests estats membres.

En el cas que es tracti d'obres inserides o incorporades, la cerca diligent s'ha d'efectuar en el territori de l'Estat membre en el qual s'efectuï la cerca de les obres on aquelles estan inserides o incorporades.

3. Amb caràcter previ a la realització de la cerca diligent, s'ha de procedir en tot cas a consultar la base de dades d'obres òrfenes creada i administrada per l'Oficina de Propietat Intel·lectual de la Unió Europea, abans Oficina d'Harmonització del Mercat Interior de la Unió Europea, de conformitat amb el Reglament (UE) núm. 386/2012, del Parlament Europeu i del Consell, de 19 d'abril de 2012.

4. En cas que la consulta de la base de dades esmentada a l'apartat anterior no permeti localitzar l'obra en qüestió, la cerca diligent s'ha de fer consultant en tots els casos, com a mínim, les fonts d'informació que indica l'annex d'aquest Reial decret, sense

perjudici de l'obligació de consultar fonts addicionals disponibles en altres països on hi hagi proves que suggereixin l'existència d'informació pertinent sobre els titulars de drets.

5. En cas que les entitats beneficiàries no disposin dels mitjans personals o materials per portar a terme la cerca diligent, s'ha de permetre a altres entitats efectuar la cerca esmentada, i aquestes últimes poden exigir, si s'escau, una retribució per aquest servei de cerca diligent. En tot cas, l'entitat beneficiària que hagi encarregat el procediment de cerca diligent n'és responsable.

6. El procediment de cerca diligent conclou en el moment en què l'entitat beneficiària corresponent registri l'última de les respostes a les consultes formulades a les fonts que preveu l'annex d'aquest Reial decret. En el cas no s'obtingui cap resposta d'alguna de les fonts, aquesta s'entén efectuada transcorreguts tres mesos des que es va fer la consulta esmentada.

7. Les entitats beneficiàries, una vegada duta a terme la cerca diligent corresponent, han de remetre a l'autoritat nacional la informació següent:

- a) Denominació de l'obra.
- b) Dates de la cerca i denominació de les fonts d'informació consultades.
- c) La informació que preveu per a aquests casos el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, i que abraça:

1r Els resultats de les cerques diligents que hagin efectuat i que hagin portat a la conclusió que una obra o un fonograma s'ha de considerar obra òrfena.

2n L'ús que l'entitat beneficiària fa de les obres òrfenes de conformitat amb el que assenyala el text refós de la Llei de propietat intel·lectual.

3r Qualsevol canvi en la condició d'obra òrfena de les obres i els fonogrames que utilitzin.

4t La informació de contacte pertinent de l'entitat beneficiària en qüestió.

8. Així mateix, les entitats beneficiàries han de registrar la informació referida a l'apartat anterior a la base de dades d'obres òrfenes, creada i gestionada per l'Oficina de Propietat Intel·lectual de la Unió Europea, abans Oficina d'Harmonització del Mercat Interior de la Unió Europea.

9. L'autoritat nacional ha de remetre sense demora la informació rebuda de les entitats beneficiàries, que preveu l'apartat 7 anterior, a l'Oficina de Propietat Intel·lectual de la Unió Europea, abans Oficina d'Harmonització del Mercat Interior de la Unió Europea. És suficient, als efectes de considerar feta aquesta remissió, la validació per part de l'autoritat nacional, del registre efectuat per les entitats beneficiàries a la base de dades d'obres òrfenes de l'Oficina de la Unió Europea esmentada.

10. L'entitat beneficiària que hagi efectuat la cerca diligent corresponent n'és en tot cas responsable.

Article 5. *Registres de la cerca diligent.*

Les entitats beneficiàries han de mantenir i conservar un registre de les seves cerques diligents. El deure d'emmagatzematge de la informació sobre aquesta cerca s'ha d'estendre, com a mínim, a les dates de cerca i denominació de les fonts consultades i als certificats expedits pels titulars de les fonts d'informació consultades que acreditin les consultes fetes.

CAPÍTOL III

Fi de la condició d'obra òrfena

Article 6. *Fi de la condició d'obra òrfena.*

1. Els titulars de drets de propietat intel·lectual d'una obra que tingui la consideració d'obra òrfena poden sol·licitar en tot moment davant l'autoritat nacional o davant l'entitat

beneficiària la fi d'aquesta condició, pel que fa als seus drets, amb la presentació d'una prova suficient que tenen la titularitat esmentada. En cas que la sol·licitud s'hagi adreçat davant l'autoritat nacional, aquesta ha de comunicar immediatament a l'entitat beneficiària la fi de la condició d'obra òrfena.

2. L'entitat beneficiària s'ha d'abstenir en tot cas, des del moment de notificació de la sol·licitud dels titulars de drets o de la comunicació de l'autoritat nacional, de qualsevol acte d'explotació de l'obra.

3. L'entitat beneficiària ha de procedir immediatament a comunicar a la base de dades d'obres òrfenes, creada i gestionada per l'Oficina de Propietat Intel·lectual de la Unió Europea, abans Oficina d'Harmonització del Mercat Interior de la Unió Europea, un canvi d'estatut de l'obra, amb la finalitat de prevenir qualsevol ús de l'obra des d'aquell moment. L'autoritat nacional ha de procedir a validar aquest canvi a la base de dades esmentada.

4. La determinació de la titularitat dels drets de propietat intel·lectual sobre l'obra s'ha de portar a terme, si s'escau, de conformitat amb el que estableix el text refós de la Llei de propietat intel·lectual.

Article 7. *Compensació equitativa als titulars de drets.*

1. Quan es donin les circumstàncies que expressa l'article anterior, els titulars de drets sobre les obres poden sol·licitar a l'entitat beneficiària corresponent una compensació equitativa per l'ús que aquesta hagi fet de l'obra òrfena des del moment en què adquireix la condició d'òrfena fins a la presentació de la sol·licitud de la fi de la condició d'obra òrfena.

2. Per a la fixació de la compensació esmentada es té en compte:

- a) l'ús efectivament efectuat de l'obra òrfena;
- b) la naturalesa no comercial de la utilització efectuada per les entitats beneficiàries amb la finalitat d'assolir els objectius relacionats amb la seva missió d'interès públic, com el foment de l'estudi o la difusió de la cultura;
- c) així com el possible perjudici causat als titulars de drets.

3. La quantia concreta de la compensació equitativa es determina mitjançant un acord entre el titular de drets i l'entitat beneficiària. En cas que no s'arribi a l'acord esmentat, i acreditat aquest extrem, l'autoritat nacional competent, a sol·licitud de part, ha d'elevat consulta a la Secció Primera de la Comissió de Propietat Intel·lectual, i ha de determinar, sobre l'informe emès per aquesta, la quantia de la compensació equitativa esmentada.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.9a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en legislació sobre propietat intel·lectual i industrial.

Disposició final segona. *Incorporació de dret de la Unió Europea.*

Mitjançant aquest Reial decret s'incorporen al dret espanyol els aspectes de la Directiva 2012/28/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2012, sobre certs usos autoritzats de les obres òrfenes, que no havien estat transposats per la Llei 21/2014, de 4 de novembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, i relatius a la determinació de l'orfanat d'una obra, l'establiment del procediment de cerca diligent previ a la consideració esmentada, els usos autoritzats de les obres òrfenes, la fixació de les condicions per posar fi a la condició d'obra òrfena i, si s'escau, l'abonament de la compensació equitativa oportuna al titular legítim dels drets sobre l'obra.

Disposició final tercera. *Facultat de desplegament.*

El titular del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport ha de dictar les ordres ministerials de desplegament necessàries per al compliment i l'aplicació d'aquest Reial decret. Així mateix, pot fer les modificacions necessàries a l'annex d'aquest.

Disposició final quarta. *No-increment de la despesa pública.*

Les mesures que preveu aquest Reial decret s'han d'atendre amb les dotacions pressupostàries ordinàries i no poden suposar cap increment de dotacions, de retribucions o d'altres despeses de personal.

Disposició final cinquena. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 27 de maig de 2016.

FELIPE R.

El Ministre d'Educació, Cultura i Esport
ÍÑIGO MÉNDEZ DE VIGO Y MONTOJO

ANNEX

Fonts a consultar en el procediment de cerca diligent

Les fonts a què es refereix l'article 4.4 d'aquest Reial decret inclouen les següents:

1. En el cas de llibres publicats:
 - a) el dipòsit legal, els catàlegs de biblioteques i els fitxers d'autoritats mantinguts per biblioteques i altres institucions;
 - b) les associacions d'autors i editors del país respectiu;
 - c) les bases de dades i els registres existents, WATCH (denominació de «Writers, Artists and their Copyright Holders», base de dades en matèria de drets d'autor per a escriptors, artistes i figures prominents en altres camps creatius), ISBN (número internacional normalitzat del llibre o «International Standard Book Number» segons la seva denominació original en anglès) i les bases de dades de llibres impresos;
 - d) les bases de dades de les entitats de gestió col·lectiva pertinents, en particular les entitats que gestionen els drets de reproducció i de comunicació pública;
 - e) les fonts que integrin múltiples bases de dades i registres, inclosos FAVI/VI AF (fitxer d'autoritats virtual internacional o «Virtual International Authority File» segons la seva denominació en anglès) i ARROW (projecte de registres accessibles i informació de drets sobre obres òrfenes o «Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works» segons la seva denominació en anglès);
 - f) el Registre general de la propietat intel·lectual.
2. En el cas de periòdics, revistes, revistes especialitzades i publicacions periòdiques:
 - a) l'ISSN (número internacional normalitzat de publicacions seriadades o «International Standard Serial Number» segons la seva denominació en anglès) per a publicacions periòdiques;
 - b) els índexs i catàlegs dels fons i les col·leccions de biblioteques;
 - c) el dipòsit legal;
 - d) les associacions d'editors i les associacions d'autors i periodistes del país respectiu;
 - e) les bases de dades de les entitats de gestió col·lectiva pertinents, incloses les entitats que gestionen els drets de reproducció i de comunicació pública;
 - f) el Registre general de la propietat intel·lectual.
3. En el cas de les obres plàstiques, com ara obres de pintura i escultura, fotografia, il·lustració, disseny, arquitectura, esbossos d'arquitectura i altres obres similars contingudes en llibres, revistes especialitzades, periòdics i revistes o altres obres:
 - a) les fonts que esmenten els punts 1 i 2;
 - b) les bases de dades de les entitats de gestió col·lectiva pertinents, en particular les relacionades amb obres d'arts plàstiques, incloses les entitats que gestionen els drets de reproducció i de comunicació pública;
 - c) les bases de dades d'agències fotogràfiques, quan sigui procedent;
 - d) el Registre general de la propietat intel·lectual.
4. En el cas de les obres audiovisuals i els fonogrames:
 - a) el dipòsit legal;
 - b) les associacions de productors del país respectiu;
 - c) les bases de dades dels organismes de conservació del patrimoni cinematogràfic o sonor i les biblioteques nacionals;
 - d) les bases de dades de normes i codis com ara l'ISAN (número internacional normalitzat per a obres audiovisuals o «International Standard Audiovisual Number» segons la seva denominació en anglès) per al material audiovisual, l'ISWC (codi

internacional normalitzat per a obres musicals o «International Standard Musical Work Code» segons la seva denominació en anglès) per a les obres musicals i l'ISRC (codi internacional normalitzat per a gravacions o «International Standard Recording Code» segons la seva denominació en anglès) per als fonogrames;

e) les bases de dades de les entitats de gestió col·lectiva pertinents, en particular les relacionades amb autors, artistes intèrprets i executants, productors de fonogrames i productors d'obres audiovisuals;

f) els títols de crèdit i la resta d'informació que figuri a l'emalatge de l'obra;

g) les bases de dades d'altres associacions pertinents que representin una categoria específica de titulars de drets;

h) el Registre general de la propietat intel·lectual.